

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 601/2021-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **WOOD Waste Management Limited**, 20 Cannon Road, Santa Venera SVR 9039, Malta, zastúpeného advokátkou Mgr. Petronelou Zavackou, LL.M., Námestie Ľudovíta Štúra 2, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Košice II č. k. 27 C 54/2018-539 z 29. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva nasledovný stav veci:

3. Sťažovateľ bol ako žalovaný v 2. rade stranou sporu vedeného na Okresnom súde Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 27 C 54/2018, v ktorom sa žalobca v 1. rade [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a žalobca v 2. rade [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „žalobcovia“), domáhali proti mestu Košice ako žalovanému v 1. rade a sťažovateľovi určenia neplatnosti právneho úkonu, zmluvy o prevode akcií zo 6. júla 2017, ktorou žalovaný v 1. rade previedol do vlastníctva sťažovateľa 29 ks

kmeňových akcií obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
za kúpnu cenu 4 610 000 eur.

4. Okresný súd uznesením č. k. 27 C 54/2018-367 z 20. februára 2019 konanie zastavil na základe späťvzatia žaloby žalobcami v 1. a 2. rade a rozhodol, že stranám sporu nepriznáva nárok na náhradu trov konania. Na základe odvolania sťažovateľa Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 11 Co 172/2019-418 z 15. januára 2020 zmenil uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcami a sťažovateľom tak, že žalobca v 1. rade a žalobca v 2. rade sú povinní nahradiť sťažovateľovi 100 % trov konania pred súdom prvej inštancie, a v II. výroku uznesenia rozhodol, že žalobca v 1. rade a žalobca v 2. rade sú povinní nahradiť sťažovateľovi 100 % trov odvolacieho konania.

5. Uznesením č. k. 27 C 54/2018-444 zo 14. apríla 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom okresný súd rozhodol, že žalobcovia sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 60 257,03 eur.

6. Žalobcovia podali proti uzneseniu o výške trov konania vydanému vyšším súdnym úradníkom sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením vydaným sudcom tak, že zmenil uznesenie zo 14. apríla 2020 tak, že zaviazal žalobcov spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi trovy konania pred súdom prvej inštancie a trovy odvolacieho konania v celkovej výške 408,34 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Proti napadnutému uzneseniu, ktorým okresný súd rozhodol o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu o výške trov konania, podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Okresný súd zasiahol do základných práv sťažovateľa na súdnu ochranu a vlastníť majetok a práva na spravodlivý proces, pretože svojvoľne v rozpore s platným a účinným právom aplikoval pre účel rozhodnutia o výške náhrady trov konania sťažovateľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) namiesto § 10 ods. 2 vyhlášky, v dôsledku čoho sťažovateľ prišiel o viac ako 45 000 eur, a zároveň neodôvodnene neuznal trovy dokazovania sťažovateľa, v dôsledku čoho sťažovateľ prišiel o ďalších necelých 14 000 eur. Keďže v tomto prípade došlo k neprípustnému zásahu aj do iného práva, ako je právo na súdnu ochranu či právo na spravodlivý proces (do práva vlastníť majetok) a okresný súd sa dopustil svojvôle, vec dosiahla ústavnoprávny rozmer.

b) Napadnuté uznesenie závisí od výkladu a aplikácie § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, konkrétne, či v spore bolo možné zistiť hodnotu jeho predmetu „len s nepomernými ťažkosťami“, a tiež od výkladu a aplikácie § 264 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) v tom smere, v akých prípadoch je súd povinný určiť hodnotu nároku odhadom. Pokiaľ ide o otázku, čo možno považovať za tzv. nepomerné ťažkosti v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, sťažovateľ poukázal na judikatúru Ústavného súdu Českej republiky (IV. ÚS 2688/15), podľa ktorej je vhodnejšie hoci aj významne podhodnotiť predmet sporu, ako jeho hodnotu vôbec nezisťovať, za predpokladu, že predmet sporu je oceníteľný. Podľa mienky sťažovateľa rozhodnutie ústavného súdu v tejto veci by bolo svojimi precedenčnými účinkami spôsobilé usmerniť všeobecné súdy pri posudzovaní otázok

týkajúcich sa „nepomerných ťažkostí“ v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky a určovania hodnoty nároku odhadom v zmysle § 264 CSP, a to stanovením ústavno-právnych mantinelov pri výklade týchto právnych otázok.

c) Odvolávajúc sa na definíciu pojmu „nepomerné ťažkosti“ v odbornej právnickej literatúre, sťažovateľ dôvodí, že pokiaľ súd rozhoduje o výške trov konania v situácii, keď je predmet sporu ocniteľný, ale nejestvuje relevantná informácia o jeho hodnote, nie je bez ďalšieho oprávnený konštatovať, že hodnotu sporu „možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami“, ale je povinný vyvážiť na jednej strane výšku trov, ktorých náhradu by príslušná strana sporu dostala v prípade, ak by došlo k zisteniu hodnoty sporu, a na druhej strane úsilie, ktoré by bolo potrebné vynaložiť na zistenie hodnoty sporu. Aj samotný § 264 CSP použitím slova „nepomerný“ alebo slovného spojenia „zjavný nepomer“ predpokladá situáciu, keď existuje disproporcja medzi dvomi hodnotami. To podľa sťažovateľa znamená, že čím je vyššia predpokladaná hodnota predmetu sporu, tým vyššie sú prípustné náklady (ťažkosti) na jeho presné zistenie. V napadnutom uznesení však absentuje akékoľvek vyvažovanie v tomto smere. Na tento prípad možno exemplárne aplikovať aj právny názor vyjadrený Ústavným súdom Českej republiky v spomínanom náleze, podľa ktorého čím väčšia je disproporcja medzi odmenou určenou v zmysle § 10 ods. 2 vyhlášky (cca 40 000 eur) v porovnaní s odmenou určenou v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky (408,34 eur), tým viac možno tolerovať časové a finančné náklady vynaložené na ocenenie predmetu sporu.

d) Závery okresného súdu o tom, že vypracovanie nového znaleckého posudku by spôsobilo ďalšie neúmerne výdavky a predlžovanie sporu, nie sú ničím podložené a sú len výsledkom svojvôle okresného súdu. Postup okresného súdu, ktorým rezignoval na zistenie hodnoty sporu, je v kontexte názoru Ústavného súdu Českej republiky, vychádzajúc pritom zo slovenskej právnej úpravy, protiústavný.

e) Sťažovateľ namieta, že okresný súd nesprávne aplikoval § 264 CSP, resp. ho obišiel tak, aby sa vyhol svojej povinnosti určiť hodnotu sporu odhadom. Z formulácie zákonodarcu vyplýva, že pokiaľ možno hodnotu nároku zistiť znaleckým posudkom, súd nemá postupovať podľa § 264 ods. 1 CSP, ale má zabezpečiť vypracovanie znaleckého posudku, a len vtedy, ak by boli náklady na vypracovanie takéhoto znaleckého posudku v zjavnom nepomere k predmetu sporu, nastupuje povinnosť súdu určiť hodnotu nároku odhadom. Pokiaľ teda hodnotu sporu možno zistiť znaleckým posudkom (čo v tomto prípade platí), tak je vylúčené, že by mohlo ísť o situáciu, keď možno hodnotu sporu zistiť len s nepomernými ťažkosťami. V tomto prípade je vylúčená aplikácia § 264 ods. 1 CSP, keďže ide o situáciu v zmysle § 264 ods. 2 CSP, čo vylučuje, že by v tomto spore bolo možné určiť hodnotu nároku (predmetu sporu) len s nepomernými ťažkosťami, čo následne vylučuje aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Navyše, § 264 CSP má vyššiu právnu silu ako vyhláška.

f) Neobstojí konštatovanie okresného súdu o tom, že aplikácia § 264 CSP je vylúčená z dôvodu, že zo strany okresného súdu by išlo o ničím nepodložený odhad v komplikovanej situácii, keďže do úvahy prichádzalo viacero v nemalej miere rozličných cenových relácií. Civilný sporový poriadok nedáva súdom možnosť aplikovať § 264 CSP, ale súdy sú v tomto ustanovení predpokladaných situáciách povinné vykonať odhad hodnoty nároku. Tým, že sa okresný súd ani len nepokúsil vykonať odhad, rezignoval na zistenie hodnoty sporu, a to napriek tomu, že mal k dispozícii dva znalecké posudky.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu o výške trov konania z dôvodu neodôvodnenej aplikácie § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky a nesplnenia svojej povinnosti určiť hodnotu sporu odhadom v súlade s § 264 CSP, čím sa okresný súd dopustil svojvôle.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

9. Vo všeobecnosti platí, že spor o náhradu nákladov konania nedosahuje spravidla sám osebe intenzitu zakladajúcu porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Z judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016) vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky nákladov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o nákladoch konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v IV. ÚS 248/08, II. ÚS 64/09, I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, z novej judikatúry II. ÚS 153/2016, II. ÚS 681/2016, IV. ÚS 498/2018, II. ÚS 100/2020).

10. Taktiež je potrebné zdôrazniť, že ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo tejto sústavy, pričom vo svojej judikatúre sa riadi zásadou minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (napr. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010). Z tohto postavenia mu preto neprislúcha posudzovať vecnú správnosť právneho záveru, ku ktorému okresný súd pri rozhodovaní o náhrade trov právneho zastúpenia dospel. Ústavný súd však musel zaujať stanovisko k tomu, či napadnuté uznesenie okresného súdu spĺňalo požiadavku ústavnosti (odôvodnenie majúce požadovanú kvalitu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy), rešpektujúc pritom svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého postup všeobecného súdu v súlade s platným a účinným zákonom (procesnými a hmotnoprávnymi predpismi konania v predmetnej veci) nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

11. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav

takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

12. Okresný súd založil odôvodnenie napadnutého uznesenia na tom, že predmet zmluvy, ktorej neplatnosti sa žalobcovia v konaní domáhali, je síce objektívne ocenený, avšak jeho hodnota je zistiteľná len s nepomernými ťažkosťami, preto nemožno pri stanovení tarifnej hodnoty aplikovať § 9 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky a je potrebné aplikovať § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Okresný súd uviedol, že z obsahu spisu nebol zrejmý žiaden (právne) relevantný podklad týkajúci sa hodnoty akcií v dobe začatia poskytovania právnych služieb právnou zástupkyňou sťažovateľa, teda k 16. novembru 2018. Súd mal v štádiu rozhodovania o výške trov konania síce k dispozícii dva rozdielne znalecké posudky, ktoré však určovali rozdielne ceny akcií, navyše stanovené k rozdielnym časovým obdobiam, a zároveň cena prevádzaných akcií bola v období od konca roka 2015 do roku 2017 určovaná rôzne s rozdielom medzi týmito cenami, ktorý nebolo možné označiť za nepatrný, pretože cenová odchýlka prevyšovala miestami sumu 100 000 eur až 1 000 000 eur. Za danej procesnej situácie (rozhodovanie o výške trov konania) okresný súd považoval výsluch znalca a vyhotovovanie ďalšieho znaleckého posudku za vylúčené, pretože pri zisťovaní hodnoty ceny prevádzaných akcií k okamihu začatia poskytovania právnych služieb (napr. cestou znaleckých posudkov) by konanie samo osebe viedlo k ďalšiemu vynakladaniu neúmerných výdajov a spolu s časovou náročnosťou na vypracovanie znaleckého posudku by napokon viedlo k jeho neúmernému predlžovaniu. Na základe uvedeného okresný súd konštatoval, že cena akcií v danom štádiu konania je určiteľná len s nepomernými ťažkosťami, poukazujúc na judikatúru (rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 2648/2015), podľa ktorej hodnotu veci možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami, ak napr. z obsahu spisu nie je zrejmý právne relevantný podklad týkajúci sa hodnoty predmetnej veci a zisťovanie tejto hodnoty len kvôli rozhodnutiu o trovách konania by znamenalo predlžovanie sporu a vynaloženie ďalších nákladov. Vzhľadom na tieto závery neprichádzala do úvahy ani aplikácia § 264 CSP, pretože zo strany súdu by išlo o ničím nepodložený odhad v komplikovanej situácii, keďže do úvahy prichádzalo viacero v nemalej miere rozličných cenových relácií. V danom štádiu konania bola hodnota cien prevádzaných akcií sporná. Pokiaľ ide o kúpnu cenu akcií, podľa názoru okresného súdu nebolo možné z tejto vychádzať, pretože táto cena je len dohodnutou odplatou, pričom samotná výška dohodnutej kúpnej ceny bola žalobcami spochybnená do tej miery, že mala okrem iného zakladať dôvod na určenie neplatnosti zmluvy o prevode akcií. Okresný súd zdôraznil, že cena akcií je zároveň vysoko turbulentnou hodnotou, a nemožno vychádzať z cien stanovených v minulosti, prípadne cien zistených k inému okamihu ako v dobe začatia poskytovania právnej služby, resp. nemožno vychádzať zo spornej ceny bez toho, aby v priebehu konania bola aspoň približná cena nesporne ustálená, k čomu v tomto prípade s ohľadom na vzniknutú procesnú situáciu nedošlo. Vo vzťahu k trovám súkromného znaleckého posudku okresný súd uviedol, že súkromný znalecký posudok bol v konaní predložený predčasne, najmä ak sťažovateľ vo svojom podaní z 15. januára 2019 navrhoval predbežné prejednanie sporu, ktoré slúži na overenie splnenia procesných podmienok, prípadne na vyriešenie sporu zmierom pred predbežným právnym posúdením sporu. Navyše, sťažovateľ sa v žiadnom zo svojich podaní nezmienal o tom, že zamýšľal zabezpečiť znalecký posudok, teda nebolo možné vznik takýchto trov ani len reálne predpokladať. Zároveň sťažovateľovi nič nebránilo písomne informovať súd o tejto dôležitej skutočnosti vzhľadom na potencialitu vzniku trov konania v nie zanedbateľnej výške. Práve vzhľadom na možný vznik

nákladov nezanedbateľnej výšky čl. 8 CSP pamätá aj na to, aby dôkazy boli predkladané v súlade s princípom hospodárnosti a predovšetkým podľa pokynov súdu. Nemôže byť preto na ťarchu neúspešnej strane, aby znášala také výdavky v konaní úspešnej strany, o ktorých vzniku objektívne nemohla mať vedomosť, a vzhľadom na okolnosti prípadu by to nebolo podľa názoru súdu spravodlivé od nej ani žiadať, keďže o vyhotovovaní súkromného znaleckého posudku nemal vedomosť ani súd samotný. V tejto súvislosti sa okresný súd stotožnil s vyjadrením žalobcov, že náklady vynaložené sťažovateľom na súkromný znalecký posudok nie sú efektívne a účelne vynaloženými trovami na bránenie práva, pretože zadanie pokynu na vyhotovenie súkromného znaleckého posudku vzhľadom na stav konania vo veci samej nebol bez akejkolvek súčinnosti so súdom zo strany sťažovateľa nevyhnutný.

13. Po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že okresný súd dostatočne zdôvodnil, prečo považoval hodnotu veci za určiteľnú len s nepomernými ťažkosťami, prečo neprihliadol pri ocenení predmetu sporu pre účely náhrady trov konania na predložené znalecké posudky, prečo nepriznal náhradu trov konania za sťažovateľom predložený znalecký posudok a z akých dôvodov dospel k potrebe aplikácie § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky pre výpočet základnej sadzby tarifnej odmeny pri určení náhrady trov právneho zastúpenia. Je síce pravda, že okresný súd nepristúpil pre účely určenia výšky náhrady trov konania právneho zastúpenia k určeniu hodnoty veci odhadom v zmysle § 264 CSP, ale tento svoj postup zrozumiteľným, logickým a vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil, preto táto skutočnosť podľa ústavného súdu nepredstavuje také pochybenie, ktoré by vyvolalo potrebu ingerencie ústavného súdu do napadnutého rozhodnutia. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach nevzhladol potrebu zasiahnuť do rozhodnutia o náhrade trov konania v prípade, ak súd, aplikujúc § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, riadne odôvodniac svoje rozhodnutie nepristúpil k určeniu hodnoty veci odhadom v zmysle § 264 CSP (III. ÚS 160/2020), resp. ani v prípade, ak súd vôbec neuviedol, prečo pre účely určenia výšky náhrady trov konania právneho zastúpenia neurčil hodnotu sporného nároku odhadom podľa § 264 ods. 1 CSP (IV. ÚS 341/2018).

14. Uznesenie okresného súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd konštatuje, že závery, ku ktorým súd dospel, nemožno označiť za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

15. Napriek tomu, že v zásade ústavnému súdu neprislúcha rozvíjať, dopĺňať či korigovať právne závery všeobecných súdov, v záujme presvedčivosti tohto uznesenia a reagujúc na námietky sťažovateľa obsiahnuté v ústavnej sťažnosti ústavný súd hodnotí, že okresný súd sa v napadnutom uznesení dopustil pochybenia, keď nesprávne posúdil otázku oceníteľnosti predmetu konania. Pre zodpovedanie tejto otázky na účely určenia tarifnej hodnoty veci je zrejmé, že vždy je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností každej jednotlivéj veci. Pritom je potrebné sa vysporiadať predovšetkým so skutočným obsahom predmetu konania, t. j. s tým, aké a či bude mať meritórne rozhodnutie súdu v tomto konaní účinky, resp. vplyv na zmenu hmotnoprávneho postavenia účastníkov tohto konania (II. ÚS 226/2012). Ústavný súd už v tomto kontexte uviedol, že pri aplikácii § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky má rozhodujúci význam najmä v ňom uvedené slovné spojenie „ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch“. Vyjadriť hodnotu predovšetkým znamená vysporiadať sa so skutočným obsahom predmetu konania, t. j. s tým, aké

účinky má pre účastníkov (resp. strany sporu) meritórne rozhodnutie súdu v tomto konaní (II. ÚS 492/2013, I. ÚS 92/2020, I. ÚS 111/2020).

16. Opierajúc sa o uvedené východiská, ústavný súd skúmal, čo bolo skutočným obsahom predmetu konania v napadnutej veci. V konaní pred okresným súdom sa žalobcovia žalobou domáhali určenia neplatnosti právneho úkonu (zmluvy o prevode akcií) podľa § 9b zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o majetku obcí“). Zákon o majetku obcí upravuje pravidlá na nakladanie s majetkom obcí s cieľom zvýšiť transparentné a hospodárne nakladanie s týmto majetkom. Súčasne upravuje aktívnu legitimáciu vybraného okruhu fyzických osôb domáhať sa určenia neplatnosti právneho úkonu alebo určenia vlastníckeho práva obce k majetku, ktorý nebol obcou prevedený na tretiu osobu v súlade so zákonom o majetku obcí. Inými slovami, zákon o majetku obcí umožňuje fyzickým osobám s trvalým pobytom v obci domáhať sa určenia neplatnosti právneho úkonu alebo určenia vlastníckeho práva obce v prípadoch, ak prevod majetku obce nebol realizovaný podľa § 9a ods. 1 zákona o majetku obcí, t. j. ak nebol uskutočnený na základe obchodnej verejnej súťaže, dražbou alebo priamym predajom za cenu stanovenú podľa osobitného predpisu, okrem prípadov, keď zákon o majetku obcí iný spôsob prevodu pripúšťa. Predmetom konania o určenie neplatnosti právneho úkonu podľa § 9b zákona o majetku obcí, v tomto prípade kúpnej zmluvy (zmluvy o prevode akcií), tak bolo výlučne posúdenie, či preskúmaný právny úkon bol urobený v súlade s právnymi predpismi. V tomto kontexte zo samotnej povahy žaloby podľa § 9b zákona o majetku obcí vyplýva, že jej účelom nie je ochrana individuálnych (subjektívnych) práv fyzickej osoby, ktorá napadne neplatnosť právneho úkonu, ktorého predmetom je majetok obce, ale ochrana verejného záujmu. Z takto definovanej koncepcie predmetného konania je nepochybné, že ani prípadný úspech pri podaní takejto žaloby by nemohol mať žiaden vplyv na právne postavenie či majetkovú sféru žalobcov, keďže podstatou žaloby je posúdenie platnosti právneho úkonu, resp. jeho súlad s právnym poriadkom. Povaha predmetnej žaloby tak bráni tomu, aby pri určovaní hodnoty predmetu sporu bol aplikovaný § 9 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky. Vychádzajúc z uvedeného, je na mieste konštatovať, že v konaniach o žalobe podľa § 9b zákona o majetku obcí nie je predmet konania peniazmi ocniteľný.

17. Nesporne podstatným, hoci v tomto smere podporným argumentom je, že v prípade, ak by súdy v konaniach o tomto druhu žaloby v rámci rozhodovania o výške náhrady trov konania aplikovali § 10 ods. 2 vyhlášky a pri určení tarifnej hodnoty vychádzali z hodnoty predmetu právneho úkonu, bolo by možné odôvodnene predpokladať, že by takýto prístup mohol byť dôvodom rezignácie na uplatnenie tohto inštitútu občianskej spoločnosti v takej miere, že by sa stal prakticky nepoužiteľným a predmetná právna úprava by sa v konečnom dôsledku mihala svojmu účelu. Ak by totiž fyzická osoba, ktorej zákon zveruje možnosť svojou žalobou chrániť verejný záujem (tzv. *actio popularis*), mala čeliť hrozbe trov konania vyplývajúcich z toho, že predmetom sporu sú právne úkony s vysokou hodnotou predmetu plnenia (čo pri nakladaní s majetkom obcí možno predpokladať), výška trov konania by sa mohla stať odstrašujúcou natoľko, aby sa ju akákoľvek fyzická osoba odvážila využiť.

18. Keďže okresný súd v konečnom dôsledku aplikoval právnu úpravu, ktorá bola relevantná v okolnostiach prerokovávanej veci [§ 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky] a ktorá upravuje základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby aj pre situáciu, keď nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľom uplatnená

námietka o svojoľnosti napadnutého uznesenia v otázke aplikácie predmetnej právnej normy nemá opodstatnenie a nie je spôsobilá spochybnit’ ústavnosť napadnutého uznesenia.

19. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením okresného súdu nie je príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala porušenie označených práv a možnosť vyslovenia ich porušenia po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy:

20. Dôsledkom napadnutého uznesenia okresného súdu (zo subjektívneho hľadiska) je stav, keď sťažovateľovi je priznané právo na náhradu trov konania v nižšej výške, než mu podľa jeho názoru patrilo. Vzhľadom na ústavnú udržateľnosť právnych záverov okresného súdu nemožno z objektívneho hľadiska uvedený právny stav považovať za porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Keďže je evidentné, že vyslovenie porušenia vlastníckych práv sťažovateľa bolo v okolnostiach danej veci podmienené zistením porušenia práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces, k čomu nedošlo, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu